

Integrants de la directiva de l'Institut

L'any 1977 va néixer l'Institut d'Estudis Penedesencs, una entitat que agrupa gent interessada a estudiar aspectes molt diversos del Penedès, aspectes que poden anar des de la història local fins a la fauna i la flora de la zona, passant per la toponímia. Joan Solé, actual president de l'Institut, ens explica com l'any 1977 es va recuperar una vella idea que ja havia sorgit feia més de cinquanta anys: "Fa vint-i-cinc anys que es va crear el nostre Institut, però neix d'una voluntat que ja s'havia expressat amb la Primera Exposició d'Art del Penedès l'any 1926, a la qual van seguir una segona i

una tercera." Aleshores ja hi havia la idea d'una unitat comarcal que anava més enllà de les limitacions administratives: "L'any 1977 ja hi havia un conjunt d'entitats que estaven funcionant: el centre d'estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer de Vilanova i la Geltrú, el Grup d'Estudis Sitgetans, el Museu de Vilafranca, etc.; per tant, la necessitat de trobar una plataforma de treball hi era, de manera que es recuperà la reivindicació d'aquest Penedès, d'aquest espai global que és la unificació de les tres comarques penedesenques: l'Alt Penedès, el Baix Penedès i el Garraf." Es tracta de reivindicar-ho com un territori únic, amb sentit històric i que la realitat administrativa ha malmès: "La idea era que l'Institut oferís eines a tota aquella gent que volgués treballar la història i la realitat penedesenques i que es convertís en el nexa d'unió de totes aquestes entitats."

La gent que ja l'any 1977 comença a treballar i a col·laborar amb l'Institut és molt diversa, comenta Salvador Llorac, vocal de la directiva: "D'una banda, hi ha el professional, l'universitari que s'interessa pels temes locals i comarcals i, de l'altra, hi ha l'estudiós aficionat, la persona que coneix molt bé un tema perquè l'ha trepitjat molt, perquè fa molts anys que el remena o perquè s'ha passat la vida fent arqueologia." Tothom té cabuda en aquest Institut que, explica la secretària, Pilar Tarra-da, organitza activitats molt diverses: "Organitzem visites per tal de conèixer el nostre territori; són visites diferents de les que es trobarien en un recorregut turístic i sempre les fem acompanyats d'una persona experta en el tema de què parlem o en el lloc que visitem. Així, hem visitat des de cases vuitcentistes fins a monestirs, passant per fàbriques que estan a punt de desaparèixer i que també formen part de la història de la nostra comarca." De fet, fa molt pocs dies que van celebrar la visita número cent; és a dir, en les sortides pel Penedès ja s'han fet cent visites a cent llocs diferents: "També fem una sortida anual

a Barcelona –perquè pensem que no podem oblidar la gran ciutat– i a d'altres poblacions de Catalunya."

Una altra de les tasques importants de l'Institut és l'organització de cicles de conferències i de jornades d'estudis: "Un cop l'any ens trobem dos caps de setmana per tractar una temàtica relacionada amb el Penedès. Busquem especialistes i després obrim la proposta a la gent interessada a fer aportacions en forma de comunicacions." Aquest any el tema bàsic al voltant del qual giraran les jornades és el d'identitat i territori, que és una qüestió que actualment preocupa molt, remarca Albert Tubau: "Què és el Penedès? Què ens fa diferents de la zona metropolitana? Què és allò que hem de preservar? Tot això és el que ens preguntem en uns moments en què la nostra comarca està patint un canvi sobtat i traumàtic amb un creixement gairebé desmesurat de la població i de les zones industrials." Però és que, al marge dels fluxos demogràfics, sembla que s'està produint un canvi de fisonomia de l'entorn: "Hi ha una destrucció sistemàtica del que ha estat la identitat pròpia del Penedès, que és la vinya, substituint-la per polígons industrials i per un tipus d'activitat econòmica de discutible valor afegit, perquè ens estem convertint en el magatzem de l'àrea metropolitana. És cert que hi ha gent que es guanya molt bé la vida amb la vinya, però se la guanya qui elabora el producte i no aquell pagès que té la terra i que produeix el raïm. Mentre continuïn pagant-li poc es vendrà la vinya i deixarà que facin polígons industrials." La reivindicació no és la feina estricta de l'Institut, però sí que pot donar arguments a tots aquells qui en vulguin: "La gent necessita patrons de referència i d'identitat, per això pensem que el Penedès és encara una identitat que cal reivindicar."

A més de les jornades i dels cicles de conferències que organitza regularment l'Institut, Lluís Eroles comenta que també editen diverses publicacions: "Fem un butlletí trimestral que recull estudis i treballs i que es distribueix entre els nostres mil dos-cents socis. També publiquem estudis monogràfics, el darrer és un treball sobre les excursions que els barcelonins feien al Penedès el segle XIX." Per Sant Jordi la secció de literatura convoca un concurs obert a tothom i que enguany ha rebut gairebé dos-cents originals: "A part de la narrativa i la poesia, s'ha ampliat el concurs a un monogràfic sobre la cultura de la pau, un de teatre breu i un de guió radiofònic." Les altres seccions, història, toponímia, excursions, filatèlia i numismàtica i ornitologia, també organitzen seminaris i exposicions al llarg de l'any.

Quant al suport que rep l'Institut per part d'altres institucions, Salvador Farré afirma: "Els ajuntaments veuen que estem fent una bona tasca cultural i col·laboren amb nosaltres; també ho fa la Caixa Penedès, que des del moment que va sorgir la idea de l'Institut ens va oferir el seu suport i continua fent-ho després de vint-i-cinc anys." Tot i que la seu principal de l'Institut és a Vilafranca, també hi ha centres i subseus a Vilanova, Sitges i el Vendrell: "El que volem és que tots els socis i els ciutadans que ho desitgin tinguin un accés fàcil a l'Institut." Per aquest motiu s'ha creat també la pàgina Web de la institució, que vol ajudar perquè l'Institut sigui un punt de referència per a tot aquell interessat en el Penedès.